

4.10.2017

Viite: TEM/1753/03.01.01/2017

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEEN UUSIUTUVALLA ENERGIALLA TUOTETUN SÄHKÖN TUOTANTOTUESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESESTA

Kiitämme mahdollisuudesta lausua uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain esitysluonnokseen. Tällä lausunnolla haluamme tuoda TEM:n tietoon, että allekirjoittanut energiayhtiö ei pidä esitettyä lakiluonnosta toimivana tapana varmistaa ja edistää yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon (CHP) toimintaedellytyksiä uusiutuvan sähkön tuottajana. Luonnoksessa esitetty tukimalli heikentäisi kaupunkien lämmittämisessä toimivien CHP voimalaitosten kannattavuutta entisestään ja nopeuttaisi hyötysuhteelta erinomaisen sähkön ja lämmön yhteistuotannon alasajoa maassamme.

Huoltovarmuusriski

Huoltovarmuus on yhteiskunnan energianhuollon tärkeä tavoite. Kaupunkien lämmittäminen perustuu usein sähkön ja lämmön yhteistuotantoon, jossa energiantuotannon hyötysuhde on erittäin korkea. Asettamalla energiantuotannolle vaatimus, jonka mukaan yli 90% polttoaineesta on oltava uusiutuvaa, luodaan merkittävä riski huoltovarmuudelle.

Perustelut

Huoltovarmuus perustuu toimivaan polttoainelogistiikkaan. Mikäli voimalaitoksen polttoaineen hankintaympäristössä tapahtuu ennakoimaton muutos esim. sahauskapasiteetin määrässä, voi uusiutuvan lisäpolttoaineen saatavuus muuttua äkillisesti ja merkittävästi. Tämä muutos voisi johtaa esitettyssä tukimallissa puupolttoainevoimalan sanktioihin, jos toimija ei pysty nopeasti hankkimaan korvaavaa uusiutuvaa polttoainetta muista lähteistä.

Normaalissa markkinatilanteessa sahojen sivutuotteet ovat kaikki hyötykäytössä ja korvaavan uusiutuvan polttoaineen hankkiminen on haastavaa, koska metsähakkeen hankintaketjun kehittäminen vie useita vuosia. Vaihtoehtoja rajaa myös ainespuuhun kohdistuva rajoitus, joka ei mahdollista järeän puun käyttöä uusiutuvana varapolttoaineena. Nopeana vaihtoehtona jäljelle jää vain ulkomaan tuonnin merkittävä lisääminen ja sillä on taas negatiivinen vaikutus maamme vaihtotaseeseen. Samalla se lisäisi energiantuottajan kustannuksia ja heikentäisi siten myös yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon asemaa.

Välillisesti tämä tilanne lisäisi myös puupolttoainevoimaloiden tukijärjestelmän ulkopuolella olevien sähköntuottajien kustannuksia mahdollisen uusiutuvan polttoaineen kysyntähäiriön kautta. Riski on suuri, jos luonnoksessa esitetty arvio toteutuu ja uudella tuella toimivan puupolttoainevoimalan sahanpurusta maksukyky nousee jopa kaksinkertaiseksi esim. kaupunkien lämmityksestä huolehtiviin CHP voimalaitoksiin verrattuna. Koska kaupunkien lämmittämistä ei voi lopettaa, on kaupunki-CHP hankittava polttoaineet jostakin. Onkin todennäköistä, että sahanpurut siirtyisivät

uuden tukijärjestelmän puupolttoainevoimaloihin ja aikaisemmin puruja käyttäneet CHP laitokset joutuisivat hankkimaan korvaavan, mahdollisesti jopa uusiutumattoman, polttoaineen ulkomailta.

Esitetystä luonnoksen vaikutusarvioissa on korostettu sekä sahojen kannattavuuden parantamista sivutuotteiden hinnan nousun myötä, että selluteollisuuden kuitupuun hinnan vakautta. Tukimallin vaikuttavuutta olemassa olevien kaupunki-CHP laitosten näkökulmasta ei ole arvioitu riittävästi, eikä tukimallin vaikutusta näihin liittyviin korvausinvestointeihin.

Ainoa valtiontuki

Perusteluissa myös todetaan, että luonnoksessa oleva tukimalli on tarkoitettu ainoaksi valtiontueksi, jolla investointia edistetään. Tällä perusteella uuteen tukimalliin kuuluva voimalaitos ei ilmeisesti voisi hyödyntää kestävän metsätalouden rahoituslain tuella (ns. Kemera-tuki) korjattua energiapuuta. Nuorista kasvatusmetsistä hankittu energiapuu on erittäin tärkeä raaka-aine energiateollisuudelle ja tämän jakeen rajaaminen soveltuvien polttoaineiden ulkopuolelle rajaa puupolttoainevoimaloiden investointimahdollisuuksia kaupunki-CHP:n toimialueelle merkittäväällä tavalla. Tätä rajoitetta ei ole luonnoksessa selkeästi todettu ja tunnistettu.

Tuen sopimattomuus kaupunki-CHP:lle

Esitetty tukimalliluonnos ei ota huomioon, että kaupunki-CHP tuotanto perustuu pitkäjänteiseen lämmityksen ja sähköntuotannon optimointiin.

Perustelut

Luonnoksessa on todettu, että pääosa kaupunkien lämpökapasiteetista on jo hyödynnetty ja esitetyn tukiluonnoksen piiriin voisi tulla pääosin teollisuuden (sahat) yhteyteen liitettyjä teollisuus-CHP laitoksia. Koska yhdyskuntien lämmittäminen on pitkäjänteistä, esitetty kilpailumalli soveltuu erittäin huonosti tämän tehokkaan energiantuotannon jatkuvuuden varmistajaksi. Kaupunkien lämmitysinvestoinnit tehdään huoltovarmuuden lähtökohdista ja niiden elinkaari on jopa 40 vuotta. Teollisuus-CHP:n investoinnit perustuvat energialaitoksen yhteydessä olevan teollisen tuotteen markkinanäkymään ja siksi teollisuus-CHP:n investoinnin perusta on myös erilainen.

Ongelmaa korostaa myös se, että esitetystä luonnoksessa kilpailuun voisi osallistua vasta pitkälle valmistellulla hankkeella, jossa on mm. rakennuslupa valmiina. Tämä aiheuttaisi merkittävän kustannusriskin CHP laitoksille, koska laitoksen ennakkosuunnittelu ja ympäristölupaprosessi on aikaa vievä ja kallis toimenpide, joka olisi tehtävä tukijärjestelmään hyväksyttävyyden riskillä. Mikäli kannattavuutta ei voi ennustaa riittäväällä tasolla, joutuvat yhtiöt harkitsemaan kannattaako CHP:n esisuunnitteluun edes investoida tilanteessa, jossa tukipäätös on epävarma. Tämä tilanne lisää perusteita päätyä pelkkään lämpölaitokseen CHP:n sijasta. Tästä näkökulmasta selkeä investointituki olisi toimivin malli varmistaa kaupunkien CHP toiminnan jatkuvuus.

CHP:n asemaa pitää parantaa

Olemme samaa mieltä niistä tavoitteista, joiden avulla Suomen hallitus pyrkii parantamaan metsä- ja sahateollisuuden toimintaedellytyksiä maassamme. Pidämme tärkeänä, että toimiva metsätalous ja metsäteollisuus on myös uusiutuvan bioenergian tuotannon perusta. Näyttää kuitenkin siltä, että esitetyllä uusiutuvan sähkön tukimallilla pyritään ensisijaisesti hoitamaan muita markkinahaasteita, kuin CHP asemaa uusiutuvan sähkön lähteenä. Luonnoksen

vaikuttavuusarvoista voi päätellä, että esitetyt keinot soveltuisivat vain muutamille suurille sahoille, joilla on riittävä polttoaineomavaraisuus ja lämpökuorma. Haasteisiin voisivat joutua hyvällä hyötysuhteella toimivat kaupunki-CHP:t mahdollisten polttoaineen saatavuushäiriöiden kautta. Tämä voisi vähentää myös jo olemassa olevien laitosten sähköntuotantoa uusiutuvalla polttoaineella.

Vaihtoehtoisesti sahojen sivutuotteiden asemaa voi edistää myös muilla toimilla ja samalla voidaan edistää myös uusiutuvan sähkön tuotannon edellytyksiä. Toimiva malli voisi olla liittää sahojen sivutuotteet mukaan vuonna 2018 uusittavaan metsähakesähkön tuotannontukijärjestelmään uusiutuvan sähkön tukea saavana kaupunki-CHP:n polttoaineena. Samalla voidaan parantaa kaupunki-CHP:n toimintaedellytyksiä uusiutuvan energian tuottajana ja edistää myös kaikkien suomalaisten sahojen sivutuotteiden kilpailukykyä, kun purulle ja kuorelle löytyy kysyntää useista voimalaitoksista.

Yhteenveto

Pidämme edellä mainituin perustein TEM:n esittämää uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön tuotantotukijärjestelmää puupolttoainevoimaloiden osalta toimimattomana ja erityisesti kaupunki-CHP:n näkökulmasta mahdottomana. Pyydämme jatkoselvityksiä, joissa tarkastellaan laajemmin myös kaupunki-CHP asemaa uusiutuvan sähkön lähteenä.

Oulun Energia Oy

Kunnioittaen,

Pertti Vanhala
liiketoimintajohtaja